

HARDANGERVIDDA VILLREINUTVAL

Referat Teams-møte villreinutvalet 11.11.2020

Deltakere:

Henning Ø. Poulsson, Atle Ulgenes, Erling Bjørkheim, Anders Eriksrud, Jan Asbjørn Utne, Odd Gunnar Vikan og Svein Erik Lund.

Møteinnkalling ble sendt ut 10.11.2020 så det var svært kort varsel. Dette medførte at mange ikke hadde mulighet til å delta på møtet.

Sak 21/20: Årsmøte og høstmøte Lampeland 20 – 21. november 2020

Planlagt årsmøte (utsatt fra i vår) og høstmøte som var planlagt gjennomført 20 – 21. november ble avlyst pga. covid-19 situasjonen. Med nasjonale føringer var det ikke forsvarlig å samle 50 personer fra et stort geografisk område. De fleste av foredragsholderne var også forhindret fra å komme på møtet pga. smittevernregler fra sine arbeidsgivere. Det er avtalt med Lampeland hotell at avlyst høstmøte ikke medfører kostander for utvalet. Avtalen om at deler av utgiftene villreinutvalet hadde ifm. avlyst vårmøte blir refundert dersom vi holder nytt møte på Lampeland står ved lag. Det er avtalt at vårmøtet holdes på Lampeland hotell enten 19 - 20. mars eller 9 - 10. april 2021.

Det forsøkes arrangert webinar med de foredrag som var planlagt på høstmøtet. Temaet cwd prioriteres først og i tillegg til planlagte foredrag inviteres også andre foredragsholdere. Webinar arrangeres på en ukedag.

Sak 22/20: Nytt villreinutval og videre deltakelse fra avtroppende medlemmer

Etter planen skulle nytt villreinutval formelt velges på årsmøtet 20/11. Med avlyst årsmøte anbefales det at nytt utval nå trer i kraft. Den svært krevende situasjonen med cwd på Hardangervidda gjør det ønskelig at avtroppende medlemmer i villreinutvalet fra forrige periode fortsatt deltar i drøftingene. Dette for å opprettholde kontinuitet i utvalet og bygge videre på eksisterende kunnskap og erfaring relatert til cwd-problematikken.

Sak 23/20: Møte CWD 11.11.2020

Den 11/11 ble det arrangert et Teams-møte med Mattilsynet, Vet.inst., MiD, nemd, utval, HG og FHAs. Temaet var cwd og drøfting av mulige tiltak og eventuell planlegging av aktuelle tiltak i vinter, som vinteruttak av bukk. Nedenfor er en oppsummering av inntrykket fra drøftingene:

Villreinutvalet ønsket et klart signal om det fortsatt er bekjempelse av cwd som er målet eller om det er aktuelt å kun begrense forekomsten. Mattilsynet og Miljødirektoratet vil ikke konkludere, men uttrykte at det foreløpig både var et mål om å utrydde og bekjempe cwd. De hevdet at aktuelle tiltak uansett ville bli de samme. Mattilsynet og Miljødirektoratet ville ikke konkludere mht. hvilke anbefalinger de vil gi departementene før VKM-rapporten er klar. VKM-rapporten skal være klar 20.01.2021. Det vil bli politiske beslutninger på hovedlinjene / tiltak før iverksetting.

Mattilsynet og Miljødirektoratet vil planlegge for gjennomføring av ulike tiltak i vinter. Dette da det vil være for sent å planlegge f.eks. vinteruttak dersom dette blir besluttet i februar. De

kunne imidlertid ikke si noe om antall dyr, hvilken bestandsstørrelse de synes er OK, eller hvilken strategi dette er en del av.

Kunnskap om sykdommen – Vet.inst.

- Alt tilsier at dette er «det samme» som i Amerika og vil oppføre seg likt.
- Vil spre seg i bestanden på HV og til andre bestander / arter dersom vi ikke klarer å utrydde cwd eller holde det på et svært lavt nivå.
- Ufattelig store konsekvenser, også utover Norges grenser, og for annen næring dersom dette ikke utryddes. Villreinen på HV er i den settingen av «mindre betydning».
- Dårlig dyrevelferd dersom en stor andel av hjorteviltbestandene har cwd om noen tiår.
- Mye en ikke vet, men vet nok til å vite konsekvensene på lang sikt.
- CWD har ikke alltid vært her, men har kommet hit / er oppstått i nyere tid.
- CWD forsvinner ikke av seg selv, men vil spre seg over tid, selv om det kan gå langsam i starten.
- Det er når smitten er på et lavt nivå med få smittede dyr det er handlingsrom.

Mål per i dag

- Utrydde og begrense, men per i dag ikke «*leve med*».
- Blir trolig det mål som politisk blir besluttet. Ikke et alternativ å la dette spre seg til tamrein, hjort osv. For store samfunnsmessige konsekvenser også for Norden / Europa.

Tiltak

Plan A er trolig å fjerne hele bestanden, men tør ikke si dette konkret.

Plan B

Leter etter en plan B dersom det ikke blir aksept for plan A. Plan B kan være aktuelt gjennom raskt uttak av alle bukker og deretter et kraftig simleuttak til høsten. Da kan det beregnes sannsynlighet for å ha tatt ut alle smittede dyr og hvilken mulighet en har for å fjerne cwd gjennom videre jaktuttak. En slik plan B forutsetter at det kun er svært få smittede dyr og tidsfaktoren mht. tiltak kan da være avgjørende. Fagrapport er på vei til publisering.

Vinteruttak

- Mattilsynet har stort fokus på bestandsreduksjon som riktig tiltak uansett mål og videre forslag til tiltak. Dette ut fra en generell smittebekjempelsesteori.
- De ser derfor på vinteruttak nå som nødvendig og ønsker å planlegge for dette.
- Klarer imidlertid ikke å konkretisere hva de mener med bestandsreduksjon eller hvor mange dyr det er snakk om å ta ut i vinter. eller hva man oppnår med dette uttaket.
- Klarer ikke å begrunne dette konkret eller hva alternativene er.
- Synes å ha et ønske om kraftig bestandsreduksjon i 2021, noe de ikke tror jakta alene kan klare.
- Vinteruttak begrunnes også med å redusere faren for smitte til annet hjortevilt, gjennom redusert bestandsstørrelse og færre bukker.
- Mindre bestandstetthet og mindre bukk som brukerandområdene påstås å redusere smitterisiko til elg / hjort. Men sier ikke noe om bestandene av elg/hjort eller saltplasser inne på fjellet
- Tar utgangspunkt i generelle råd mht. smittebekjempelse: redusere individer og raskt iverksatte tiltak.
- *Utvalet* påpekte at reinen ville ha samme arealbruk gjennom året uavhengig av om det tas ut noen hundre bukk i vinter. Eneste reelle kontaktpunkt for smitte til elg/hjort vurderes per i dag vurderes å være saltplasser.

Utvalet signaliserte

Myndighetene kan ikke forvente å få aksept for vinteruttak i 2021 ut fra en generell smittebegrensningsteori. Skal dette vurderes og eventuelt aksepteres må uttaket ha et helt

konkret mål og uttaket og ønsket bestandsstørrelse må være konkretisert. Uttaket må være faglig og objektivt begrunnet mht. hva en oppnår, både ved reduksjon av cwd-forekomst, redusert risikoen for smittespredning og økt kunnskapsgrunnlag. Alternativene må samtidig være kjent. Tidsaspektet må også begrunnes. Fjerning av saltplasser bør gjennomføres i vinter og uttak av elg/hjort inne i fjellet i må vurderes.

Nytt møte

Det innkalles til et nytt møte der vi ble utfordret til å legge frem ulike scenario og konkrete forslag til tiltak. Kan da vurdere alle tiltak, ikke bare tiltak rettet mot villrein. Vi leter trolig etter andre veier for utrydding av cwd enn total utskyting av HV-bestanden.

Rødberg, 13.11.2020
Svein Erik Lund